

Pórtico do Paraíso

II Festival Internacional de Música de Ourense

PROGRAMA

ORGANIZA

Concello de Ourense, Concellería de Educación

PATROCINAN

Fundación Caixa Galicia e S.A. de Obras y Servicios COPASA

TAMÉN PATROCINAN

Grupo Cuevas, CYP, Esteo e Linteo

COLABORAN

Teatro Principal, Deputación de Ourense, Santa Igrexa Catedral-Basílica de San Martiño, Igrexa de Santa María Nai e Parroquia de Santa Eufemia a Real do Centro

DIRECCIÓN

Juan Enrique Miguéns

XESTIÓN ARTISTAS

Conchi da Silva

ASISTENCIA TÉCNICA

Alberto García

FOTOGRAFÍA

Foto Gamma

TEXTOS HISTÓRICOS

Antonia García

NOTAS AOS PROGRAMAS

Irene Rodríguez, Conchi da Silva

PRESENTACIÓN

Abelardo Gabriel, Marisa Calvo

TRADUCIÓN

Beatriz Varandas

DESEÑO E MAQUETACIÓN

Enyiris

IMPRESIÓN

Gráficas Galegas

INFORMACIÓN

info@porticodoparaiso.com

Concellería de Educación do Concello de Ourense

Praza de San Martiño, 2, 1º Tel. 988 388 136

SALAS

Catedral de San Martiño. Praza do Trigo, s/n Tel. 988 220 992

Igrexa de Santa María Nai. Rúa Santa María, s/n

Igrexa de Santa Eufemia a Real do Centro. Rúa Valentín Lamas Carvajal, 9 Tel. 988 250 353

Teatro Principal. Rúa da Paz, 9 Tel. 988 252 887

www.porticodoparaiso.com

PÓRTICO DO PARAÍSO

II FESTIVAL INTERNACIONAL DE MÚSICA DE OURENSE

DO 6 AO 15 DE FEBREIRO DE 2009

PROGRAMA

ALISON BALSOM & NICOLA EIMER

Trompeta e piano

Venres día 6, Teatro Principal, 20:30 h

THE GALLIARD ENSEMBLE

Quinteto de vento

Domingo día 8, Igrexa de Santa Eufemia a Real do Centro, 20:00 h

MOSCOW PIANO QUARTET

Violín, viola, violoncello e piano (concierto comentado)

Martes día 10, Teatro Principal, 20:30 h

ROBERT BARTO

Laúde barroco

Venres día 13, Igrexa de Santa María Nai, 20:30 h

ENSEMBLE DISCANTUS

Grupo vocal feminino *a cappella*

Domingo día 15, Catedral de Ourense, 20:45 h

CONFERENCIAS

Roberto Relova: "Historia da Ópera. Historia das Paixóns (I e II)"

Luns día 9 e xoves día 12, Centro Sociocultural Fundación Caixa Galicia, 20:30 h

Unha vez dado o primeiro paso, crear un novo Festival, cumpría nesta segunda edición, dun xeito primordial, fortalecelo. Por iso, a chegada dun patrocinador do prestixio da Fundación Caixa Galicia, xunto co renovado apoio do Grupo Empresarial COPASA, constitúe un poderoso pulo á par que un ilusionante respaldo ao noso traballo. Con todo, xunto aos principais patrocinadores, pretendiamos ademais vincular o tecido empresarial da cidade. Así que as respectivas incorporacións de Esteo, firma de deseño e interiorismo; CYP, estudio de arquitectura de Fernando Copa; Editorial Linteo; e Grupo Cuevas converteron a idea en realidade. O meu agradecemento máis sincero a todos e cada un dos patrocinadores, e dun xeito especial á Concellería de Educación do Concello de Ourense pola súa confianza e entusiasmo depositados neste evento.

O Festival ábrese cunha solista de excepción, a laureada trompetista inglesa Alison Balsom, que nos vai ofrecer o seu primeiro recital en España. Tras ela, será a quenda dunha das agrupacións camerísticas más destacadas do Reino Unido, o quinteto de vento The Galliard Ensemble. Protagonista do terceiro concerto é a formación ruso-portuguesa Moscow Piano Quartet, cuxo viola Alexandre Delgado, excelente conferenciante, comentará as obras que nos van interpretar en Ourense. Na igrexa de Santa María Nai poderemos escoitar o estadounidense Robert Barto, considerado un dos mellores laudistas barrocos do momento. Por último, clausura de luxo na Catedral a cargo do grupo feminino francés Discantus, recoñecida e premiada formación vocal de elite no repertorio medieval. Antes de cada concerto oiremos unhas breves notas aos programas, de xeito introductorio.

Dúas conferencias sobre a historia da ópera, a cargo do prestixioso profesor Roberto Relova, completan o programa. Espero que o gocen.

Juan Enrique Miguéns
DIRECTOR do FESTIVAL

O sedimento depositado pola exitosa celebración da primeira edición do Festival Internacional de Música de Ourense Pórtico do Paraíso 2008, impulsounos a repetir un ano despois aquela marabillosa experiencia.

O formato, os contidos e o altísimo nivel de calidade do programa do ano pasado acadaron con creces o obxectivo de situar a Ourense nun club ao que pertence por dereito propio: o da cidade bimilenaria de Europa, cunha secular tradición cultural e unha longa traxectoria cosmopolita.

Como Alcalde de Ourense, fago un chamamento aos nosos concienciados a que gocen masivamente dos concertos e das veladas divulgativas comprendidas nesta segunda edición do Festival Pórtico do Paraíso.

Ourense será música desde febreiro, e todos nós formaremos parte dunha partitura maxistral que encherá de harmonía a toda a cidade.

Francisco Rodríguez Fernández
ALCALDE de OURENSE

ALISON BALSOM e NICOLA EIMER

Trompeta e piano

Venres, 6 de febreiro, ás 20:30 h, Teatro Principal. Entrada única: 4€

Alison Balsom estudou na Guildhall School of Music de Londres, no Conservatorio de París e con Häkan Hardenberger. Foi finalista na BBC Young Musicians Competition de 1998 e recibiu o Premio Feeling Musique á calidade de son no IV Concurso Internacional de Trompeta Maurice André. Acaba de ser nomeada profesora adxunta da Guildhall School of Music e recibiu o Premio á Mellor Intérprete do ano nos Classical British Awards 2007.

Tras gañar o Young Artists Concert Trust, EMI Classics fixouse nela e brindoulle a oportunidade de gravar o seu CD debut en 2002. Despois, seguiron tres más para o mesmo selo: *Bach Works for Trumpet and Organ*, *Caprice* e *Haydn/Hummel: Trumpet Concertos*.

Alison Balsom tocou con recoñecidas orquestras como a BBC Symphony con *sir* Andrew Davis, Colorado Symphony, IRISH Chamber Orchestra e Orchestre National de Belgique. Entre os seus próximos compromisos, están concertos coa Camerata de Atenas, Hong Kong Sinfonietta, Cincinnati Symphony e SWR Freiburg.

A pianista británica Nicola Eimer estudiou na Royal Academy of Music de Londres, da que acaba de ser nomeada Membro de Honor. Posteriormente, e tras gañar o Royal Overseas League Piano Competition, recibiu unha bolsa para estudar na Juilliard School of Music de Nova York con Joseph Kalichstein.

Nicola ofreceu recitais en salas tan prestixiosas como St. Martin-in-the-Fields, Purcell Room, Barbican ou o Wigmore Hall.

Parte I

A la Albéniz / RODION SHCHEDRIN (n. 1932)

Sonatina / JEAN DÉSIRÉ FRANÇAIX (1912-1997)

Preludio

Sarabanda

Giga

Sonata / PAUL HINDEMITH (1895-1963)

Mit Kraft

Mässig Beweg

Trauermusik

Romanza en Fa díese maior, op. 28/2 / ROBERT SCHUMANN (1810-1856)

Variacíóns sobre un tema de "Norma" de Bellini / JEAN-BAPTISTE ARBAN (1825-1889)

Introdución, tema e tres variacíóns

Parte II

Estudo de concerto / ALEXANDER GOEDICKE (1877-1957)

Legende / GEORGE ENESCU (1881-1955)

Siete canciones populares españolas / MANUEL DE FALLA (1876-1946)

El paño moruno

Seguidilla murciana

Asturiana

Jota

Nana

Canción

Polo

Someone to Watch Over Me / GEORGE GERSHWIN (1898-1937)

I Got Rhythm

THE GALLIARD ENSEMBLE

Quinteto de vento

Domingo, 8 de febreiro, ás 20:00 h, Igrexa de Sta. Eufemia a Real do Centro. Entrada libre

ADAM WALKER, FRAUTA

KATHERINE SPENCER, CLARINETE

HELEN SIMONS, FAGOT

OWEN DENNIS, ÓBOE

RICHARD BAYLISS, TROMPA

The Galliard Ensemble formouse en 1993 na Royal Academy of Music de Londres. Nese momento, comezou unha exitosa carreira, que o converteu nun dos grupos de cámara máis recoñecidos do Reino Unido. Entre os seus premios, destacan o Maisie Lewis Award e o BBC Radio 3 Young Artists Forum. The Galliard Ensemble é asiduo de salas tan prestixiosas como o Purcell Room, Wigmore Hall, South Bank Centre e Bridgewater Hall. Ofreceu concertos en importantes festivais de música, como o de Bath, os BBC Proms, ou os de Mafra e Porto en Portugal a través do British Council.

O seu repertorio é amplio e abrangue desde Mozart e Beethoven ata Berio e Schoenberg. Os catro CD editados polo selo Deux-Elles acapararon excelentes críticas dentro e fóra do seu país. O titulado *Refrains and Choruses*, con obras de sir Harrison Birtwistle, foi un dos CD destacados de 2001 polo *Sunday Times*, *BBC Music Magazine*, *Gramophone* e *BBC Radio 3*.

Ademais, é habitual que os seus membros sexan solistas invitados de orquestras tan principais no Reino Unido como a London Sinfonietta, BBC Symphony Orchestra, London Mozart Players, London Philharmonic Orchestra, Ulster Orchestra ou The English Baroque Soloists.

Parte I

Abertura de L'italiana in Algeri / GIOACHINO ROSSINI (1792-1868)

Divertimento en Si bemol / JOSEPH HAYDN (1732-1809)

Allegro con spirto

Andante quasi allegretto. "Chorale St Antoni"

Menuetto & Trio

Rondo, allegretto

Pequena música para quinteto de vento / PAUL HINDEMITH (1895-1963)

Divertido. Negras moderadamente rápidas

Valse. Sempre moi piano

Tranquilo e sinxelo. Corcheas

Negras rápidas

Moi animado

Parte II

Summer Music / SAMUEL BARBER (1910-1981)

Quinteto de vento en La bemol, op. 14 / GUSTAV HOLST (1874-1934)

Allegro Moderato

Adagio

Minuet and Trio

Air and variations

Comedy for Five Winds / PAUL PATTERSON (n. 1947)

Prelude

Soliloquy

Blues

Hornpipe

MOSCOW PIANO QUARTET

Violín, viola, violoncello e piano (concerto comentado)

Martes, 10 de febreiro, ás 20:30 h, Teatro Principal. Entrada única: 4€

ALEXEI EREMINE, PIANO

JOSÉ PEREIRA, VIOLÍN

ALEXANDRE DELGADO, VIOLA

GUENRIKH ELESSINE, VIOLONCELLO

O Moscow Piano Quartet fundouse en Moscova en setembro de 1989 e desde ese momento colaborou con músicos como os do Cuarteto Borodín, Natalia Gutman, Gabor Meszaros, Pavel Vernikov e os portugueses António Saiote ou António Rosado.

Os primeiros pasos do cuarteto foron en Moscova e San Petersburgo, pero desde 1991 asentouse definitivamente en Portugal tras a súa participación nas V Jornadas Internacionais da Oficina Musical con concertos en Espinho, Porto e Famalicão. En 1992, actuou en Portugal, España e Xapón. Desde 1993, son “Quarteto Residente” da Casa Verdades de Faria –Museu da Música Portuguesa co apoio da Câmara Municipal de Cascais.

O repertorio do cuarteto é vasto, ecléctico e esténdese a diferentes formacións de cámara. Teñen varias series temáticas, como as “Integrais de Mozart, Beethoven, Mendelssohn, Brahms e Dvorak” ou a titulada “Clássicos do Século XX”. Varios compositores dedicáronlle obras, como *Lugares Esquecidos* de Luís Tinoco (1998), *Suite Atlântica* de Eurico Carrapatoso (2000) e *Quarteto com Piano* de Patrício da Silva (2004). En 2001 recibiu a Medalha de Mérito Cultural do Concello de Cascais.

MOSAICO MUSICAL

Parte I

Grave - Allegro ma non troppo do cuarteto con piano, op. 16 bis (1810)
L. V. BEETHOVEN (1770-1827)

Cuarteto con piano (incompleto) (1878)
GUSTAV MAHLER (1860-1911)

Cuarteto con piano (1988)
ALFRED SCHNITTKE (1934-1998)

Andante cantabile do cuarteto con piano, op. 47 (1842)
ROBERT SCHUMANN (1810-1856)

Scherzo do cuarteto con piano nº 2, op. 26 (1861)
JOHANNES BRAHMS (1833-1897)

Cuarteto con piano, op. 26 (1957)
JOLY BRAGA SANTOS (1924-1988)

Parte II

Adagio più tosto largo do cuarteto con piano, op. 20 (1905)
SERGUEI TANEIEV (1856-1915)

Vivo do cuarteto con piano, op. 67 en La menor (1932)
JOAQUIN TURINA (1882-1949)

Allegro risoluto do cuarteto con piano, op. 42 (1882)
EDUARD NAPRAVNIK (1839-1916)

ROBERT BARTO

Laúde barroco

Venres, 13 de febreiro, ás 20:30 h, Igrexa de Sta. Mª Nai. Entrada libre

Robert Barto graduouse pola University of California San Diego e especializouse en interpretación do laúde histórico. Recibiu unha bolsa Fulbright que lle permitiu continuar os seus estudos en Europa con Michael Schaeffer en Colonia e con Eugen Dombois en Basilea.

En 1984, gañou o Primeiro Premio na International Lute Competition de Toronto, así como o máximo premio como solista instrumental na Musica Antiqua Competition en Bruxas (Bélgica).

Robert Barto actuou por toda Europa e Norteamérica: Festival de Flandres, Festival de Utrecht, Music Before 1800 en Nova York e Purcell Room de Londres. En 2000, deu recitais para o Lufthansa Baroque Festival en Londres e a Radio de Baviera en Múnich. Tamén ofreceu unha homenaxe a Silvius Leopold Weiss na cidade de Dresden.

A súa serie de CD coas *Sonatas para laúde* no selo Naxos recibiu unha extraordinaria acollida por parte da crítica internacional. Ademais gravou dous CD coas obras completas de Joachim Bernhard Hagen para o selo Symphonia.

O FAMOSO CORSARIO

(Música alemá para laúde dos séculos XVII e XVIII)

Parte I

Sonata en Fa maior Le Fameux Corsaire / SYLVIUS LEOPOLD WEISS (1687-1750)

Allemande
Courante
Bourrée
Sarabande
Menuet
Presto

Sonata nº 52 en Do menor (selección)

Ouverture
Siciliana
Presto

Tombeau sur la mort de M. Comte de Logy

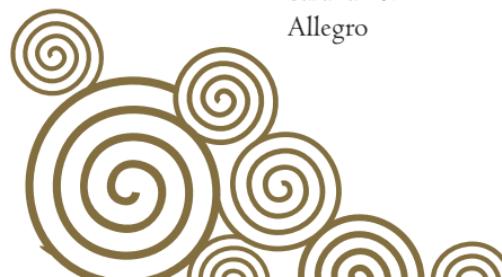
Parte II

Suite en La menor (Delitiae Testudinis 1667) / ESAIAS REUSNER (1639-1679)

Paduana
Allemande
Courante
Sarabande
Gavotte
Gigue

Sonata nº 40 en Do maior (selección) / SYLVIUS LEOPOLD WEISS (1687-1750)

Entrée Spiritoso
Sarabande
Allegro

DISCANTUS

Grupo vocal feminino

Domingo, 15 de febreiro, ás 20:45 h, Catedral de Ourense. Entrada libre

BRIGITTE LESNE, DIRECCIÓN

HÉLÈNE DECARPIGNIES, ANNE GUIDET, LUCIE JOLIVET, CATHERINE SERGENT, MEZZO-SOPRANOS

BRIGITTE LESNE, BRIGITTE LE BARON, CATHERINE SCHROEDER, MEZZO-ALTOS

O conxunto vocal feminino Discantus, composto habitualmente por entre cinco e dez mulleres, resucita as músicas sacras da Idade Media, desde as primeiras notacións occidentais do século IX ata o século XV, e converteuse nun referente internacional deste tipo de música.

Fundado a principios dos anos 90 pola súa directora Brigitte Lesne, e con sede no Centro de Música Medieval de París, reúne cantantes de orixes diversas pero capaces de crear un grupo coherente e á vez con timbres individuais ben diferenciados.

Apoiándose especialmente no canto gregoriano, Discantus insufla nova vida á Ars Antiqua, época marcada polo apoxeo das grandes peregrinaxes, como a de Santiago de Compostela, e a construcción de grandes catedrais, como a de Notre-Dame de París.

Os seus programas elabóranse dun xeito minucioso, recompilando manuscritos e transcribindo con paciencia cada obra que interpreta. Este é un labor que realiza principalmente a súa directora Brigitte Lesne. Os temas que escolle como fio condutor dos mesmos aluden especialmente á muller, á maternidade, á Virxe María ou aos cantos conventuais das monxes. Discantus faise tamén acompañar habitualmente por algúns instrumentos, ás veces por un coro infantil ou tamén polo grupo instrumental Alla Francesca, combinando así música sacra e profana. É frecuente a súa presenza nos grandes festivais de Europa—Croacia, Eslovenia, Eslovaquia, Hungria, Polonia, Checoslovaquia, Francia e Bélgica—, pero tamén actuou en países doutros continentes como Marrocos, Líbano, Estados Unidos, Australia, Colombia, Ecuador e México. Na súa ampla discografía, destanque varios CD premiados co prestixioso galardón Diapason D'Or.

UNIVERSI POPULI

(Música sacra na Bohemia medieval de princípios do Renascimento.

Manuscritos de Praga)

Parte I

Lux vera lucis radium – Himno a Santa Ludmila

Festivali melodia te laudamus, o Maria – Tropo de Benedicamus domino

Virga Yesse floruit – Tropo de Benedicamus domino

Ad honorem sempiterni regis – Tropo de Benedicamus domino

Salve pater optime – Prosa de San Wenceslau

Salve virgo gloriosa – Antífona tropada

Ave virgo virginum – Conduto

Sanctus / Deus rerum principium – Tropo do Sanctus

Wenceslaus, dux gracie – Reponsorio, oficio de San Wenceslau

Castus mente corpore / Preclaris – Reponsorio e tropo, oficio de San

Wenceslau

Universi populi simul iam gaudete – Cantio

In illo tempore intravit Jhesus in quoddam castellum – Lectura

Veni sancte spiritus / Da gaudiorum premia / Veni – Motete

Parte II

Rorate celi desuper – Introito

Hac nube irrorante – Cantio

Nobis est natus hodie de pura virgine – Cantio

Natus est / Quem laudavere / Huius sit memoria – Motete

Imperatrix angelorum – Prosa

Jesu dulcis mater bona – Cantio

O deus pater ingenite – Tropo do Kyrie

Alleluia – Ave benedicta Maria – Tropo de Alleluia

Nostra iocunda curia / Eya / Unde gaudent angeli – Motete

Sanctus – Sanctus

O florens rosa – Antífona

O regina, lux divina – Cantio

Deus omnipotens, a morte resurgens – Cantio

Christus surrexit / Chorus nove Ierusalem / Christus surrexit – Motete

Parte I

Lux vera lucis radium sparsit in emispherium
Bohemorum ad gaudium per Ludmile
martirium.

Vetus error nam abiit lumen fidei adiit
Gens Bohema et gracie baptismum et spem
glorie.

Dum Christi vacat laudibus prima noctis vigilia
Nurus hanc plena fraudibus sua necat familia.

Mortale solvens debitum deo commendat
spiritum
Celicum subit aditum et lictores interitum.

Insignia sanctitatis sunt, redolent suaviter
Dono fontis pietatis ossa sua perhenniter.

Lauda deum Bohemia, psalle, gaude tripudia,
Ludmile per suffragia regna sperans celestia.

Altissimi veri dei nobis donet memoria
Ut regnemus licet rei cum Ludmila in gloria.

Amen.

*

Festivali melodia te laudamus, o Maria
Quam commendat prophecia matris privilegio
Regem regum peperisti miro puerperio.

O Maria, mater Dei te rogamus tamquam rei
Effectum da nostre spei matris privilegio
Regem regum peperisti miro puerperio.

Ut in celi palacio cum sanctorum collegio
Benedicamus Domino matris privilegio
Regem regum peperisti miro puerperio.

O quam potens divinitas per quam parit
virginitas
Deo dicamus gracias matris privilegio
Regem regum peperisti miro puerperio.

*

Virga Yesse floruit nascitur nobis de virgula flos
Christus Rex de virginе sine viro.
Virgula flore de virgula flos more miro

Terris pax indicitur salus eterna credentibus
Auctor vite nascitur sine viro.
Virgula flore de virgula flos more miro

Benedicat domino concio nostra cum gaudio
Quem produxit seculo sine viro.
Virgula flore de virgula flos more miro.

*

Ad honorem sempiterni regis
Vox resultet leta sui gregis
Creatorem laudet creatura
Diem festum mente colens pura.
Fulget dies clara et insignis
Quam supernus serenavit ignis
Paraclitus veniens de celis.
Benedicat ergo plebs fidelis
Domino.

*

Salve pater optime, christi martir inclite
Salve dux bohemie, Wenceslae.
Tu de stirpe regia nobili prosapia
Natus in bohemia, Wenceslae.
Bohemorum speculum, celi tabernaculum
Tu perlustras hodie, Wenceslae.
Plenus dei numine meruisti scandere
Tua sanctitate, Wenceslae.
Te adorant hodie in valle miserie, Wenceslae.
Ad te clamant miseri de fermento veteri,
Wenceslae.

Audi voces te precantes
Nos commenda domino, o Wenceslae.
Ut ingressum per secula
Suo det in solio, o Wenceslae.

*

Salve virgo gloriosa, celi iubar mundi rosa.
Te gementes invocamus Eve proles misera.
Ad te flentes suspiramus clementer considera.

Statum nostre paupertatis pia mater
discere.
Solvi tue bonitatis ne dampnemur
misere.
O benigna laude digna Maria.

*

Ave virgo virginum
Verbi carnis cella
In salutem hominum
Stillans lac et mella
Peperisti dominum
Moysi ficella
O radio
Sol exit et lumen
Fontem parit stella.

Ave, plena gratia,
Caput zebulonis
Contrivisti, spolia
Reparans predonis,
Celi torans pluvia,
Vellus Gedeonis ;
O filio
Tu nos reconcilia,
Mater Salomonis.

Virgo, tu Mosaice
Rubus visionis,
De te fluxit silice
Fons redemptionis ;

Quos redemit calice
Christus passionis,
O gaudio
Induit glorifice
Resurrectionis.

*

Sanctus
Deus rerum principium
nullum habens inicium.
Sanctus
Deus, in te sperancium
virtus atque refugium.
Sanctus
Deus, vera dilectio,
Mestorum consolatio.
Dominus deus sabaoth,
pleni sunt celi et terra gloria tua.
Osanna,
Deus, fortitudo laborancium,
exaudi preces ad te clamancium.
In excelsis.
Benedictus qui venit
Deus fortis,
emunda crimina sordis
in nomine domini.
Nostri cordis.
Osanna in excelsis.

*

Wenceslaus, dux gracie,
virtutum stans in acie,
decoratur victoria.
Cuius finis est gloria
in celesti milicia.

V/ Vitans puerilia,
tendens ad utilia,
mundi calcat gaudia.

*

Castus mente, corpore, docens verbis, opere
venit ad martirium.
Quare mortis tempore quod sitit summopere,
triplex tollit premium.

V/ Melle fluens, candens, rubens,
Wenceslaus, fit preclarus.

V/ Gloria patri et filio
et spiritui sancto.

Preclaris his meritis serva nos a vetitis, christe,
salus omnium.
Prece sancti ducis, confer nobis lucis eterne
solacium.
Eya, pie Wenceslai, te laudantes post te trahe
in celeste premium.

*

Universi populi simul iam gaudete
et crudelis vinculi fletum removete.

De celo pro homine descendat messias
quem predixit Gabriel vates Ysayas.
Dicens virgo pariet creatorem rerum
celi terre marium nobis deum verum

Nunc in primo carmine lector iam incipe
dicens iube domine dans laudes marie

*

Dominus vobiscum
Seuencia sancti ewangelii secundum Lucam.
In illo tempore intravit Jhesus in quoddam
castellum.

Et mulier quedam Martha nomine
exceptit illum in domum suam.
Et huic erat soror nomine Maria
que eciam sedens secus pedes domini
audiebat verbum illius.
Martha autem sathagebat circa frequens
ministerium.

Que stetit et ait :Domine non est tibi cure
quod soror mea reliquit me solam ministrare ?
Dic ergo illi ut me adiuvet.

Et respondens dixit illi dominus :
Martha, Martha sollicita es et turbaris erga
plurima.
Porro unum est necessarium.
Maria optimam partem elegit,
que non auferetur ab ea.

Veni sancte spiritus
reple tuorum corda fidelium
et tui amoris in eis ignem
accende qui per diversitatem linguarum cunctarum
gentes in unitate fidei congregasti.
Da nobis Christe carmen modulantibus
coniunge letis regni sedibus
ut cum electis sumus in celestibus
consortes angelorum civibus.

Da gaudiorum premia da graciarum munera
dissolve litis vincula astringe pacis federa.
Veni sancte spiritus.
Da gaudiorum premia ...
Da nobis Christe carmen modulantibus...

Veni sancte spiritus
Veni sancte...
Da nobis Christe carmen modulantibus...

Parte II

Rorate celi desuper, et nubes pluant iustum.
Aperiatur terra, et germinet salvatorem.

Celi enarrant gloriam dei
et opera manuum eius annuntiat
firmamentum.

Dies diei eructat verbum
et nox nocti indicat scientiam, amen.

Hac nube irrorante numine divino
superno poli culmine pluit salus mundo
telluris germine.

Celi narrant gloria summo conditori
firmamentum potentiam manu plasmatori
nunciat eternam.

Gloria ingenito patri ab eterno
fit nato uni genito spiritui sancto
uni trino deo.

*

Nobis est natus hodie de pura virgine
Rex victorie

Ideo nos terrigene laudemus hodie
regem potencie

Cui sol, luna et terra, omnia sydera
vernant per tempora

Ob hoc nunc pangamus ei omnes et singuli
cum voce corali

Laudantes quoque dominum Marie filium
regem angelorum.

Ut dentur nobis premia magna que gaudia
in celi curia
Salus illi et gloria atque victoria
per cuncta secula.

*

Natus est / Quem laudavere / Huius sit memoria
Huius sit memoria qui est super sidera
Laus decus et gloria
Et qui creavit omnia
Nascitur prepotenter.

Quem pastores laudavere
Quibus angeli dixere
Absit vobis iam timere
Natus est
Quem annuntiavit archangelus Gabriel
Rex glorie.

Natus est Emanuel de pura virgine
Quem predixit Ysaias vates inclite
Divo vaticinio ergo promant angeli
Gloria in excelsis Deo.

*

Imperatrix angelorum,
Consolatrix orphanorum,
Audi nos, o Maria
Spes et salus infirmorum,
Sublevatrix oppressorum,
Audi nos, o Maria

Tibi virgo decantantes
Tuas laudes concrepantes,
Audi nos, o Maria

In sublimi sedes throno
Propulsata precum sono,
Audi nos, o Maria

Que ut mater veneraris
Obtinendo quod precaris,
Audi nos, o Maria

Pre electa sola soli
Nos comenda tue proli,
Audi nos, o Maria.

*

Jesu dulcis mater bona, mundi salus et patrona
supernorum civium.
O Maria, tu benigna Christi consors atque
digna
votis nostris annue

Ad te flentes suspiramus, te gementes
invocamus
Eve proles misera.
O Maria, tu benigna ...

Regina, tu pietatis et totius sanctitatis
flumen indeficiens.
O Maria, tu benigna ...

O spes reorum Maria, redemptoris mater pia
electorum gloria.
O Maria, tu benigna ...

Statum nostre paupertatis, vultum tue bonitatis
clementer considera.
O Maria, tu benigna ...

Ave gemma speciosa, supra solem speciosa
Virginale gaudium
O Maria, tu benigna ...

Pacem nobis sempiternam et ad lucem nos eternam
transfer post exilium.
O Maria, tu benigna ...

*

O Deus pater ingenite rex regum inclite, flagitamus
eleison
O conditor celi marium plasmator hominum,
supplicamus eleison
O fons vite indeficiens quo manat vis ingens, te
petimus eleison

Christe verbum patris incarnatum de Maria natum,
te rogamus eleison
Christe qui de celo descendisti mortemque subisti, te
optamus eleison
Christe prouto sacro sanguine fuso de corpore,
petitamus eleison

Kyrie procedens ab utroque tu sacrum flamen
peccatorum levamen,
exoramus eleison
Kyrie cordium mirifice purificator atque illustrator,
affectamus eleison
Kyrie tu qui solus es deus et verus pater et filius
spiritusque sanctus subnixe precamur eleison

*

Alleluia

V/ Ave benedicta Maria, Jhesu Christi mater
et filia
Flos pudoris, ros dulcoris, dos amoris.
Tu dignare deprecare virgo mater filium
Ne demergat sed abstergat labem prorsus
criminum.
Sydus splendoris mater salvatoris
O María, celi via, virgo candens lilium
Stella maris appellaris, ora tuum filium
O María, omni plena gracia.
Alleluia

*

Nostra iocunda / Eya / Unde gaudent angeli
Unde gaudent angeli et archangeli
suaviter die hylariter pie
dulciter rite fortiter mite
tremunt tartara
stupent tartara,

in hoc natalicio
Eya, dei iherarchia
Patris summi sapiencia
Christus qui regit et gubernat omnia
Venis propere ovem querere
Humanitus nasci
Divinitus pasci
In hoc seculo

Nostra iocunda curia
odas leta armonia
usque sydera vocem elevat
corda dirigat
spe firma regat mente pura
pangat omni ritu
psallat deum verum
laudat in hoc natalici

*

Sanctus Sanctus Sanctus
Dominus deus Sabbaoth
Pleni sunt celi et terra
Gloria tua
Osanna in excelsis

*

O florens rosa, mater domini speciosa
O virgo mitis, o fecundissima
Vitis clarior aurora, pro nobis iugiter ora.

*

O regina, lux divina pro me rogita,
O formosa, plusquam rosa, sensum visita.
Protege benigna, omni laude digna, tuum filium.

Ave virgo, me conserva avi demonum.
Ave dives archa Christi tu princeps florum.
O vas deitatis, tu fons pietatis manans largiter.

Ave virgo, pro me roga tuum filium.
Ave nutrix ducis magni solare reum.
Ne abs te desperet qui tibi adheret toto conamine.

O suavis nulli gravis prebe transitum.
O decora plus aurora post exilium.
Ut fruamur laude det nobis hoc per te dei filius.

Ave via, vite tuta, duc ad patriam.
Ave virgo, celi scala, dona veniam.
O dux animarum, tu lux tenebrarum lucens miseris.

In celesti curia da, mater et filia, eterna gaudia.

*

Deus omnipotens, a morte resurgens
Laudemus hunc hodie carmine leticie, alleluia
Deus omnipotens, Christeleison, a morte resurgens,
alleluia, ave María
Laudemus hunc hodie, Christeleison, carmine
leticie, alleluia, ave María
Christe surrexisti exemplum dedisti
Ut nos resurgamus et secum vivamus, alleluia

Christe surrexisti, Christeleison, exemplum
dedisti, alleluia, ave Maria
Ut nos resurgamus, Christeleison, et secum
vivamus, alleluia, ave Maria

Maria preclara, celi rosa clara
Ora pro nobis Deum, tuum carum filium,
alleluia
Maria preclara, Christeleison, celi rosa clara,
alleluia, ave Maria
Ora pro nobis deum, Christeleison, tuum
carum filium, alleluia, ave Maria

Chori angelorum agmina polorum
Canunt Iesum surgere, in eternum vivere,
alleluia
Chori angelorum, Christeleison, agmina
polorum, alleluia, ave Maria
Canunt Iesum surgere, Christeleison, in
eternum vivere, alleluia, ave Maria

Gentem o rex pie, audi Boemie
Da per bonitatem fidei unitatem, alleluia
Gentem o rex pie, Christeleison, audi
Bohemie, alleluia, ave Maria
Da per bonitatem, Christeleison, fidei
unitatem, alleluia, ave Maria.

Christus surrexit / Chorus nove Ierusalem / Christus
surrexit

Christus surrexit,
vinctos de carcere vexit
et quos dilexit,
mundi cruciamina texit
alliciens celi
viventi regna fideli,
expertes zeli
iustos sociavit Abeli,
eia felices
huic psallentes genitrices
omnes gaudete,
destructe sunt quia mete,
mete demonis astuti,
sumus effecti quia tuti,
tuti o princeps Christe,
tibi laus sit modulus iste.

Chorus nove Ierusalem
nova melli dulcedine
promat colens cum sobriis
paschale festum gaudiis,
quo Christus, invictus leo,
dracone surgens obruto,
dum voce viva personat,
a morte functos suscitat.
Quam devorarat improbus
predam, refudit thartarus,

captivitate libera
Ihesum sequuntur agmina.
Christus surrexit,
mala nostra texit
et quos hic dilexit,
hos ad celos vexit,
kyrieleison.

ROBERTO RELOVA QUINTEIRO

Conferenciante

Luns 9 e xoves 12 de febreiro, ás 20:30 h, Centro Sociocultural Fundación Caixa Galicia. Entrada libre

Iniciou a súa carreira musical no Conservatorio de Música de Ourense. En Madrid, realizou o grao superior de flauta con Andrés Carreres, solista da Orquesta Nacional de España, e finalizou os seus estudos musicais e universitarios coa licenciatura en arte moderna e contemporánea, en Santiago de Compostela. Entre 1989 e 1991, foi profesor invitado da Universidade de Santiago.

Participou en cursos, congresos e seminarios internacionais relacionados coa música, a pedagogía, a musicoloxía, a composición, o cine, a arte, os símbolos, a muller, a ópera e os dereitos humanos en Salamanca, Granada, Madrid, Melilla, Santiago de Compostela, Dublín, Damasco, Roma, Nova York e A Habana. Na actualidade e desde 1999, dirixe e imparte os cursos de ópera na Universidade de Vigo e colabora con Opera Oberta do Liceu de Barcelona.

É vicepresidente e fundador da Asociación Teresa Berganza e, desde 2005, preside a Asociación Amigos da Ópera de Vigo. Dirixe, desde a súa creación, o prestixioso Festival de Música de Vigo Are-More.

Membro de xurados internacionais de música, colaborou tamén con diferentes medios de comunicación, como *La Voz de Galicia*, Radio Voz, *Ritmo*, *Melómano* e *Ópera Actual*.

Foi profesor no Conservatorio Superior de Música de Santiago e agora exerce a docencia no Conservatorio Superior de Música de Vigo.

SALAS

TEATRO PRINCIPAL

Santiago Sáez Pastor decidiu construír na década de 1830 o Teatro Principal, na rúa da Paz, antiga rúa dos Zapateiros. Ao parecer, foi unha especie de vinganza porque venderon o palco que el tiña reservado, nun día de función, no vello teatro.

Levantou o novo no lugar onde tiña a súa vivenda e o seu negocio, un banco. O edificio foi un pequeno teatro “á italiana”, é dicir, cun patio de butacas e palco na planta baixa, tres pisos de palcos e escenario. O teito, con decoración vexetal e xeométrica. A parte que daba á rúa tiña planta baixa, que era o vestíbulo do teatro, e catro alturas que se destinaban a vivendas.

Foi, durante bastantes anos, o único teatro público da cidade e o lugar de ocio máis selecto. Era o centro da vida social e cultural e nel houbo concertos, zarzuelas, obras teatrais, bailes, mitins,...O poeta Zorrilla leu os seus versos no Principal, Concepción Arenal e Emilia Pardo Bazán participaron nun concurso literario e personaxes como Calvo Sotelo ou Gil Robles organizaron nel importantes actos políticos.

No 1912 o cine chega a Ourense e o Teatro Principal, tres anos despois, proxecta a súa primeira películas, *Viva el Rey*, nunha sala remodelada e adaptada ás novas necesidades.

Na transición pechouse e estivo a piques de desaparecer. “Trátase de salvar o Principal” foi a consigna dun grupo encabezado por artistas, profesores, arquitectos e xente da vida pública ourensá, que logrou que a remodelación comezara a principios dos anos 80. O Teatro Principal reinaugurouse en 1992.

SANTA EUFEMIA A REAL DO CENTRO

Cando os xesuítas chegaron a Ourense, construíron a súa igrexa onde antes estivera o barrio xudeu, na antiga rúa Nova, hoxe Lamas Carvajal. No ano 1653, cando se inaugura, áinda sen cubrir o cruceiro e o presbiterio, colócase un altar maior improvisado coas imaxes da Inmaculada e Santo Ignacio. O actual, de estilo rococó, foi instalado no século XIX; procede da igrexa de San Francisco e ten no centro a imaxe do Cristo da Esperanza de 1753, obra dun escultor ourensán.

Durante o reinado de Carlos III os xesuítas foron expulsados de España e vanse de Ourense no 1767. Como a igrexa, mesmo sen rematar, era grande dabondo e para que non se notase a ausencia na cidade da Compañía de Xesús, trasladouse a ela, desde a catedral, a parroquia de Santa Eufemia.

O máis destacado da igrexa é a teatral fachada barroca proxectada e realizada en 1770 polo monxe beneditino do mosteiro de Celanova, frei Plácido Iglesias, que contrasta co interior do templo dun acusado clasicismo. Ten unha parte central cóncava que une os dous macizos corpos laterais feitos para sostener dúas torres, que non se realizaron no seu momento. Chea de movemento, destacan nela a gran ventá, con marco labrado a maneira de espeollo, e a decoración vexetal, que é de placas, tan típica do barroco galego.

SANTA MARÍA NAI

No lugar no que agora se ergue esta igrexa do século XVIII, existiu, segundo se di, un templo construído polos suevos convertidos ao cristianismo despois de que San Martiño de Tours obrase o milagre de curar o fillo do rei Carriarico, que, ao parecer, tivo corte en Ourense. O primitivo edificio, que era por entón a catedral da cidade, foi arrasado nas sucesivas incursións normandas e árabes e reconstruíuse no ano 1084, como reza na inscrición que se conservou na porta norte.

Cando se fixo a nova catedral no século XII, a igrexa quedou reducida a capela funeraria e en 1722 foi derrubada porque ameazaba ruína.

O templo actual benefíciase da perspectiva que lle dá a escalinata que sae da praza Maior. Acaroadó polo sur ao antigo pazo episcopal e polo norte á bela praciña da Madalena, álzase coa súa planta dunha soa nave e transepto, sobre o que se ergue unha cúpula. A fachada barroca de tres corpos acolle catrodobres columnas que se cre pertenceron á antiga edificación sueva.

A titular da igrexa é Santa María que ten unha representación no centro do retablo do altar maior. A imaxe sedente de factura barroca retrátaa como unha señora ricamente adornada co Neno no colo. O día de Pascua é levada en procesión ata a capela do Santo Cristo da catedral.

CATEDRAL DE SAN MARTIÑO

Aínda que hai discrepancias sobre a data de inicio das obras de construcción, é seguro que o altar maior foi consagrado no 1188, como consta no documento que, xunto coas reliquias de San Martiño, traídas desde Tours, foi gardado nunha das cinco columnas que lle servía de soporte. Parecen suscitar menos polémica as datas do seu remate (1218-48). Malia que ten base románica, a catedral medra coa historia e ao ritmo da cidade que a alberga, e chega a ter ata catro consagracións, a última en 1966.

Hai tres espazos que non deben pasar inadvertidos para o visitante: a capela do Santo Cristo, construída entre os séculos XVI e XVIII, na que destaca o baldaquino que acolle a figura do Crucifixo. É esta unha imaxe gótica que, segundo a tradición, é unha das copias que Nicodemo fixo de Xesús morto cando o baixou da cruz. A capela é coma un xoieiro, recuberta de madeira policromada con ornamentación vexetal, columnas salomónicas e relevos da Paixón.

O Pórtico do Paraíso merece tamén especial atención por ser unha das obras más fermosas da catedral. Da primeira metade do século XIII, foi comparado, con desvantaxe para el, co de Compostela. Para algúns ten valores propios de idealización e serenidade na tradición gótica de obras francesas e burgalesas. É a transcripción en pedra do bíblico Xuízo Final, explicado dun xeito moi minucioso.

O retablo do altar maior é do século XVI, de Cornelis de Holanda, decorado con escenas da vida de Xesús, a Virxe e San Martiño. Destacan as 36 figuras de pequena talla colocadas entre as columnas. Están pintadas de branco e representan santos e personaxes do *Antigo Testamento* ataviados e cubertos seguindo a moda flamenga do 1500.

Pórtico do Paraíso

*II Festival Internacional de Música de Ourense
do 6 ao 15 de febreiro de 2009*

ORGANIZA

**CONCELLO DE
OURENSE**
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN

PATROCINAN

 FUNDACIÓN CAIXA GALICIA

COLABORAN

*Parroquia de
Sta. Eufemia a
Real do Centro*

TAMÉN PATROCINAN

 GRUPO CUEVAS
DENDE 1867

 FERNANDO COPA
ARQUITECTURA Y URBANISMO

ESTEO
diseño e interiorismo